

IVONTOERANA SAFIDY

Maika ny fametrahana lalàna sy tontolom-pifidianana matotra

Nanao fanambarana ny Ivontoerana Safidy, izay anisan'ny mpanaramaso ny zotram-pifidianana eto amin-tsika ny faran'ny herinandro teo. Zava-dehibe ary maika hoy izy ireo ny fametrahana lalàna sy tontolom-pifidianana matotra sy araka ny tokony ho izy, mba hiantohana fifidianana marina, malalaka, handraisan'ny rehetra anjara ary eken'ny rehetra amin'ny ho avy, ka hanajana ireo fototra ara-demokratika.

Araka ny fanambarana : « noho ny fiaviananay hampanjaka ny tena demokrasia eto Madagasikara sy ny hisian'ny fifidianana marina, malalaka, mangarahara, itokisana sy eken'ny rehetra eto amin'ny firenena. Ary noho ny traikefa anananay sy ireo soso-kevitra natao mikasika ireo tsy fahatomombanana hita mandritra ny fanaraha-maso ny fifidianana natao tamin'ny taona 2018-2019-2020 eto amin'ny firenena, izay tsy mbola nisy fepetra no-

raisin'ny Tompon'andraikitra isan'ambaratongany, mba hanitsiana sy hanat-sarana izany. Izahay, firaisamonim-pirenena ato amin'ny Sampana fanaraha-maso ny fifidianana SAFIDY dia mamerina manaitra ny rafi-pitondrana voakasiky ny raharaham-pifidianana eto amin'ny firenena ary ireto manaraka ireto no hevidehibe fanatsarana tokony himasoana :
- Mikasika ny registra nasionalin'ny fifidianana sy ny fandrafetana ny lisitry ny mpifidy: mangataka izahay mba hisian'ny fanavaozana tanteraka ny lisitry ny mpifidy, ary ny fanjakana dia tokony hanokana famatsiam-bola sy hoenti-manana entina manatanteraka izany arapotoana, satria ny and. 11 ao amin'ny lalàna fehi-zoro 2018-008, dia manery ny hanavaozana tanteraka ny lisitry ny mpifidy isaky ny 10 taona, izay tamin'ny volana novambra 2010 no nanaovana izany farany. Etsy andaniny, ny fanavaozana sy fandrafetana ny lisitry ny mpifidy dia to-

kony andrikity ny CENI ka tsy tokony hitsabahan'ny fahefana mpanatanteraka (and 12).
Ny lisi-pifidianana raha tsiahivina no isan'ny niteraka faharefoana sy tsy fahatomombanana ka anton'ny nisian'ireo tsikera sy fandavana momba ny fifidianana farany teo. Mikasika ny fampielezan-kevitra amin'ny fifidianana sy ny fitsapan-keviba-hoaka :
- Mikasika ny tsy fisian'ny lalàna mifehy ny vanimpotoana mialohan'ny fampielezan-kevitra ofisialy. Zava-dehibe ny famenoana io tsy fisian'ny lalàna mifehy io, ka tokony hapetraka ny rijan-teny hifehezana io vanimpotoana mialohan'ny fampielezan-kevitra ofisialy io.
- Mikasika ny fahafohizan'ny faharetan'ny fe-potoana natokana ho an'ny fampielezan-kevitra (and 56).
Ny faharetan'ny fotoana natokana ho an'ny fampielezan-kevitra ofisialy dia tokony ho halavaina, mba ho ampy tsara arakaraka ny fifidianana

hatao mba (i) hiantohana ny fitovian'ny herijika misy eo amin'ny kandida mpi-faninana sy (ii) mba hisian'ny fanentanana ampy, sy hisitrahana'ny olompirenena ireo vaovao feno, ka hahafahany manao safidy malalaka sy voahevitra tsara mandritra ny andron'ny fifidianana.
- Mikasika ny tsy fiandanian'ny fitantanandraharam-panjakana (and 60). Tokony hamafisina ny tsy fiandanian'ny fitantanandraharam-panjakana sy ny tsy fahafahana mampiasa ny fahefampanjakana ary ny fananam-panjakana, ho amin'ny fampielezan-kevitra, mba hisorohana ny fampiasan'ny kandida sy ny antoko politika sasany ireo fananam-panjakana mandritra ny fotoam-pifidianana ; ary indrindra ny tokony hisiana sy hampihàrana ny sazy hentitra mikasika izany.
- Mikasika ny fanerena hanokatra kaontim-pifidianana, mba hanarahamaso ny famatsiam-bola amin'ny fampielezan-kevitra.
Ny kandida rehetra dia to-

Ireo avy amin'ny Ivontoerana Safidy.

kony terena hanokatra kaontim-pifidianana manokana any amin-ireo banky na paositra miasa eto amin'ny tanin'ny Repoblikan'i Madagasikara, izay kaonty tokana handrotsahany sy hikirakirana ny vola natao ho ampiasaina amin'ny fandanian-bola amin'ny fifidianana, mba hiantohana ny fangaraharana.
- Mikasika ny Kaomisaona manaramaso ny famatsiam-bola ny fiainam-politika (CCFVP) (89).
Momba ireo mpikambana ao amin'ny CCFVP, dia tokony hisokatra amin'ny sehatra hafa noho ny amin'izao ireo tokony ho mpikambana ao, tahaka ny ao amin'ny SAMIFIN, ny BIANCO, ary ireo firaisamonim-pirenena, sy mba hanomezana ity rafitra ity ireo fahefana, fitaovana sy famatsiam-bola ilaina hanatanterahan'izy ireo araka ny tokony ho izy ny andraikiny.
Mikasika ny famerana ny vola hampiasain'ny kandida amin'ny fifidianana. Averina ny maha zava-dehibe ny famerana ny fandanian-bola hampiasain'ny kandida amin'ny fifidianana, mba hiantohana ny fitovian'ny herijikan'ny kandida rehetra, hisorohana ny kolikoly sy ny famotsiam-bola ary ny « fifanarahana miafina misy eo amin'ny kandida sy ny orinasa na mpiantsehatra hafa eto an-toerana na vahiny », izay tsy hifanaraka amin'ny tombontsoa ambonin'ny firenena. Tokony hatao mazava sy azo araha-maso rahateo ny fiavian'ny vola ho lanian'ny kandida mandritra ny fifidianana.
Mikasika ny fiavonana ny lalàna 2015-020 mikasika ny CENI: Ireo fombafomba fanendrena ireo mpikambana sy ny rantsa-mangaikan'ny CENI dia tokony ho havaozina sy ho ampahafantarana ny rehetra mba hanamafisana ny fahatokisan'ny olona io rafitra io, indrindra eo amin'ireo kandida mirotsaka ho fidiana mba ho eken'ny rehetra ny voka-pifidianana havoa-kany.
Mikasika ny fifanolanana

mikasika ny fifidianana (art 200 sy ny manaraka):
Ilaina ny fanalavàna ny fe-potoana momba ny fitorohana raha misy ny fifanolanana mba hahafahan'ny mpangataka manan-draharaha handrafitra tsara ny fitoriany, sy mba hahafahany hitondra ireo porofa tsy azo lavina, indrindra raha lavitry ny rafi-pitsarana mahefa izy. Ankilany, mikasika ireo heloka amin'ny fifidianana, dia tokony hampiharina tokoa ireo lalàna manan-kery ary hamafisina ny fampiofanana ireo mpisehatra natao hizaha ny heloka ara-pifidianana. Mikasika ny fitantana raharam-pifidianana amin'ny ankapobeny:
Ny mpiantsehatra rehetra (CENI, OSC, Antoko-politika, Mpitantana ifitony/fokontany) voakasiky ny raharaham-pifidianana sy ny fanaraha-maso ny fifidianana dia tokony ho voahofana tsara sy ampy fitaovana indrindra ireo eo anivon'ny fokontany (CLRE) sy ireo rehetra misehatra ao amin'ny rafipitantanana mikasika ny fifidianana eny ifotony, izany dia mba hahavitany ny asana araky ny lalàna velona.
Mikasika ny fanatsarana ny fahazoam-bokatra eo amin'ny fanabeazana amin'ny fifidianana sy eo amin'ny fampielezan-kevitra:
Tokony ho hatsaraina ny fanabeazana sy ny fampitam-baovao mikasika ny fifidianana, ary omen-danja, amin'ny alalan'ny fampidirana ny fanabeazana ho « olompirenena vanona » ao amin'ny praogramam-pampianarana mihitsy. Ilaina ny fanavaozana ny rijan-teny misy, mba hamporisihana na hanerena mihitsy ireo haino, vaky jery na miankina amin'ny fanjakana na ireo tsy miankina, hanao fanabeazana mikasika ny fifidianana. Hamafisina ny fanabeazana ny olompirenena ataon'ireo rafi-pifidianana, sy ny firaisamonim-pirenena ary ny antoko politika, mba hitandrona ny fahatokisan'ny rehetra ny valimpifidianana.

Ny Valosoa sy hadihady

Resaka karama, ny "grille indiciaire" mihitsy no mila havaozina

Efa mahazatra ny filohan'ny Repoblika, Rajoelina Andry mihitsy ny mampanantena zavatra ho an'ny Malagasy rehefa miverina avy any ivelany izy. Tsihivina ny tamin'ny taona lasa rehefa niverina avy tany amin'ny fivoriamben'ny Firenena Mikambana izy, ka nandalo tany Washington ary nahazo ilay vola tany amin'ny Banky Iraisam-pirenena. Nidehaka izy rehefa tonga teny Ivato, fa toa efa tany anaty valiziny ilay vola satria niteny izy, fa tsy miandry fa tonga dia azo ampiasaina izany. Nirehaka ihany koa izy, fa nitondra ireo mpilalaon'ny Barea tamin'ny fiaramanidina nitondra azy satria nampalahelo azy ireo mpilalao nihafy tany amin'ny kilasy ekonomika. Tetsy an-kilany koa dia nandrahona ny tao amin'ny Federasiona Malagasiny ny Baolina Kitra izay lazainy fa tsy manana zo nametra ny isan'ny mpijery hono. Nampanantena ny fitokanana ny kianjan'ny Barea izy dia nangataka ny « homologation », ka rehefa vita izany dia nanao fety be. Nasainy manokana mihitsy ilay mpilalao mati-hanina Samuël E'too noho izany. Iaraha-mahatadidy ny vokatr'izany satria tsy noraharahian'ity mpilalao ity akory izay fanasana, fa lasa nody tsy nanatrika izany izy. Azo antoka fa tsapany fa saika natao fitaovana fotsiny izy nahazoana ny "homologation". Niverina avy tany amin'ny fivorian'ireo mpiara-miombon'antoka, Banky Iraisam-pirenena sy Tahirimbola Iraisam-pirenena, dia nirehaka indray fa hasondrotra ny karaman'ny mpiasam-panjakana ary hiresaka amin'ireo tompona orinasa tsy miankina hitadiavana ny marimaritra iraisana momba izany fisondrotana karama izany. Tanteraka ny fihaonana tamin'ny herinandro lasa kanefa tsy mbola nisy vaovao nivoaka momba izany. Tsy mbola voafaritra koa ny fisondrotana satria azo antoka fa tsy ho ampy amin'izany ny sorabola ao amin'ny "Loi des Finances Initiales" amin'ity taona ity. Ny firaisankinan'ny Sendika eto Madagasikara (Solidarité Syndicale de Madagascar) dia nanambara fa fara-fahakeliny dia telopolo isan-jato (30%) ny fisondrotana vao mety hampisondrotra kely ny fahefa-mividy'ny mpiasa. Tsy azo adinoana koa

anefa, fa amin'ny ankapobeny sy tsapa hatrizay dia raha vao misy ny fisondrotana karama dia miakatra ho azy koa ny vidin'ny kojakoja ilaina andavanandro. Tsihivina fa vao nandray ny fitondrana ny filohan'ny Repoblika, Rajoelina Andry, dia nanambara fa hakarina ho roa hetsy ariary (200 000 ariary) ny karama farany ambany. Heverina fa marina, tsy azo lavina, ihany koa ny an'ny SSM fa ny "grille indiciaire" mihitsy no havaozina. Tsy azo ekena satria tsy ara-drarin'ny ihany koa ny tsy fitovian'ny marikarama ho an'ny mpiasa manana mari-pahaizana mitovy. Efa tamin'ny tetezamita ity fanavaozana ity no notakian'ny "Grands Corps" kanefa tsy nisy tohiny satria toa tsy nahazatra ny syndika eto Madagasikara mihitsy ny mamerina sy manamafy ny fitakiana efa nataon'ny teo aloha. Angamba efa zary lasa kolontsaina eto Madagasikara ity toe-draharaha ity satria ny mpitondra aza tsy mampihàtra ny fitohizan'ny asam-panjakana (continuité de l'Etat), fa izay asa eo am-panatanterahana kanefa tsy mbola vitan'ny teo aloha dia na japiana na idohafana fa izy eo amin'ny fitondrana no tompon'ny asa. Iaraha-mahatadidy ny Lalàm-pirenena 5-A, mampitohy an'Ambilobe sy Vohémar izay efa nametrahana'ny Filoha teo aloha, Rajaonarimampianina Hery, "Vato Fehizoro" kanefa dia mbola nametrahana-dRajoelina Andry "Vato Fototra" indray. Torak'izany koa ny fiantsonan'ny taksibrosy "Fisandratana" etsy Ambohimambola izay tsy notakanana mihitsy ary notakanana ny takelaka nilaza izany. Nitokana ny "Rocade" vaovao Rajoelina Andry dia tsy mba nanetry tena fa ny Filoha Rajaonarimampianina Hery no nahazoana izany ary nidehaka fa izy no nanao sonia ity tetikasa ity tamin'ny taona 2011. Ho fehin'ireo rehetra ireo dia tsy ny fiadiana ho lohany na ny fiheveran-tena ho tompon-kevitra no hasongadina eo amin'ny fitakiana izay hahasoa ny besinimaro, fa ny fampahafantarana ny rehetra mpanohana ny hevitra ny efa nisian'ny tsirin-kevitra tany aloha ary ny lehibe indrindra dia ny fanasongadinana ny sakana tsy nahatontosana izany.
Andry Tsiavalona